

Røde Unni

Avisa til AKP (m-l) på Universitetet

FEBRUAR 1987

Utgis med støtte fra Studentsamskipnaden i Oslo

Universitetet under tomme skruer:

"Du kan få en Ford i hvilken farge du vil, bare den er svart".

Slik kunne Henry Ford si det i sin tid. Han var så mektig at han ikke trengte være skamfull. Dagens makthavere er ikke så mektige som Ford, og derfor må de ty til andre virkemidler for å få oss på universitetet til å danse etter deres pipe. Det de egentlig mener med den akutte universitetskrisa er er: "Dere kan stort sett få gjøre akkurat hva dere vil her på bruket, bare dere gjør som vi sier".

Det er ei oppgitt stemning rundt om på universitetet på grunn av de siste motorsagmassakrene av undervisninga. Det virker som om det kom som lyn fra klar himmel, at de eneste evnene politikerne i Stortinget har igjen er å drive hestehandel, og at byråkratene helt har mistet hodet.

HODELØST?

Sjøl om de siste månedenes innstramminger virker helt hodeløse, faller det inn i et klart mønster om en gidder å undersøke. Sånn sett kan det være fristende å si "æ-bæ, der kan dere bare se, dette kunne dere ha visst om lenge". For det har ikke manglet på dokumentasjon:

*Det "papirløse" universitetet kan bli en realitet om noen år, for bare på sju år er bevilgningene til bokinnkjøp på UB gått ned med 40 prosent.

*Bevilgningene til undervisning har stagnert og fått en mindre andel av de totale bevilgningene til forskning og undervisning i samme tidsrom.

*Forskningen har sakka akterut i forhold til andre når det gjelder ressurser pr. forskerårsverk.

*Når det gjelder ressurser til utstyr, drift og investeringer, er forverringa ennå mer åpenbar.

LES OG BLI KLOKI

At det er en mål og ei mening med det hele, har hvem som helst kunnet lese av de siste åras utredninger: Industrimeldinga fra 1981, Thulin-utvalgets Innstilling om forskning, teknisk utvikling og

industriell innovasjon fra 1981, Langtidsprogrammet fra 1985 og Forskningsmeldinga fra samme år.

Kort fortalt går denne høyttenkninga ut på at universitetet skal tilpasses, omstilles og effektiviseres. Når sant skal sies, kan det være mangt og mye her på bruket som trengs både å tilpasses og effektiviseres. Men det er ikke det som menes. Universitetet må vær så god være med på den konjunkturbestemte nyskapinga, teknologiske utviklinga og produktivøkinga i de ekspansive delene av industrien. Denne båndtvangen til industrien er tidligere stort sett vært begrensa til forskning, men med den siste utviklinga er det også begynt å gjøre seg gjeldende innen undervisninga. Det er kommet et generøst forslag fra et sleipt "lederutviklings"-firma om at de gjerne kan tenke seg å undervise i organisasjonspsykologi for psykologistudentene. (Selvne kan det komme på tale å ta inn de samme studentene som praksiskandidater i dete samme firmaket, forstås). Om ikke dette er bukken og havresekken, er ingenting det! Psykologi er vel ment å være noe mer enn næringsliv, men hvem vil vel tenke på å "sponse" en sosialpsykolog?

Konjunktorenes svette- og febertokter har allerede gått en full runde for geologene: da de var attraktive for noen år siden, blei både studenter og institutt overøst med gode tilbud, men når de gloria tidene er forbi, sitter de igjen som en forsmådd brud.

ATTRAKTIVE - FOR HVEM?

Tenkninga bak dette er som følger: om Mercuri kan utdanne psykologer, hvorfor kan ikke BI, internasjonalt innretta som de er, utdanne språkfolk? Beskjeden er til universitetet er klar: gjør dere attraktive, eller bli spilt ut over sideinja.

For ett år siden uttalte rektor Inge Lønning (ifølge Morgenbladet): "Det har skjedd en holdningsendring i hele det norske samfunnet med hensyn til universitetenes rolle for industriell vekst. Nå har man forventninger til oss om at vi skal bidra til økonomisk framgang, og man ventet at det skal være et utstrakt samspill mellom næringsliv og lærestedene". Den erfaringa vi har til nå viser klart at næringslivet driter i universitetet om det viser seg at de ikke kan få det de ønsker ut av oss, og om Universitetet overhodet skal klare å beholde noe av det vi kan kalle "integritet", må det være slutt på å stå med lua i handa og heller bruke knyttneven i bordplata.

STYRT KRISE

Det er regjering, Storting, og hele det statlige kostebunderiet som styrer denne omstillinga og effektiviseringa. Det skjer på to måter. For det første ved å spille på det tradisjonelle sjølstyret, og for det andre ved å regulere pengekrana.

Det har vært snakk om å innføre rammefinansiering for universitet og høyskoler for at det tradisjonelle indre sjølstyret hos disse institusjonene skal kunne opprettholdes. Dette skal angivelig også kunne sikre den tradisjonelle kritiske og uavhengige forskninga.

Det er juks fra ende til annen. Det indre sjølstyret er egentlig ganske godt egnet for at en skal kunne fungere "fleksibelt" og "tilpasningsdyktig". At det også er ønskelig med endel "justeringer" går klart fram av framstøtet med å lage større instituttenheter. For det første blir instituttenenes valgfrihet og uavhengighet bare tomme honnørord om det ikke gis ressurser til fri avnyttelse til å bedrive slik virksomhet.

Det er pengekrana som er det mest effektive midlet. Med den kan regjeringa sende ut "politiske signaler" om hva som er de viktigste vekstområdene. Siden universitetet stadig har fått mindre fra den statlige krana, har det måttet ty til to tiltak: for det første interne overføringer, der tradisjonelle felter som ikke lenger er så attraktive blir skåret ned. En viktig grunn til at mange fag opplever sterke svingninger er at konjunkturhysteriet er nådd helt ned i ungdomsskolen.

For det andre har universitetet i stadig større grad måttet gå ut på markedet - til forskningsråd og næringsliv - for å få finansiert forskning. Om det fortsetter slik, vil universitetet snart ikke ha noen egen forskningsrekruttering, og grunnforskninga vil bli ennå svakere.

I de forskjellige statlige meldingene og rapportene er det gitt helt klare "signaler" om at forutsetninga for at de offentlige bevilgningene blir opprettholdt eller økt er at institusjonene

omstiller seg i samsvar med hovedprioriteringene. De som ikke omstiller seg, vil få skjært ned bevilgninger til ikke-prioriterte områder uten at dette blir kompensert. Det er nettopp dette vi opplever i dag. Det er dette Willoch'ene, Osmundsen'ene, Bakke'ene og Brundtland'ene vil ha oss med på.

De siste ukenes utvikling på universitet har vist at folk flest her betakker seg for ei slik utvikling. Folk føler seg tråkka på, for den innsatsen som gjøres her på bruket blir ikke verdsatt til fem øre om den ikke er "trendy". Like forbanna vil den komme, om det ikke gjøres noe. Det vil også dukke opp nye krav om "omstilling" på andre felter som arbeids- og tilsettingsforhold.

Sjøli om universitetet kanskje har den frommeste rektoren på lenge, ser ikke det ut til å hjelpe. Tvertimot er det proletariatet og de lavest-lønna akademikerne på universitetet som rammes først. De som har gått her i årevis og vært billig arbeidskraft for humanismens høyborg. Det må være slikt som menes med "kortsiktige løsninger".

Arbeidsmiljøet vårt er blitt forsura, og det er langt mellom visjonene. Noen husker kanskje ennå at noen "urealistiske" rabullister en gang gikk rundt og snakka om "et universitet i folkets tjeneste". Hva det skulle gå ut på gjenstår å se, men de siste åras utvikling har iallfall vist oss alle hva vi ikke vil ha. Vi må begynne å sluss for et liv som verken betyr "tilpasning" eller "sideinja".

- Pedro

For dem som trenger ammunisjon finnes det tre utmerkede artikler om universitetspolitikk skrevet av Erik Plahte. De er å finne i Materialisten nr. 4/85: **Det ideologiske grunnsynet i Forskningsmeldinga**; Materialisten nr. 1786: **En nasjonalt forskningspolitikk i Internasjonalt perspektiv**, og Materialisten nr. 2/86: **Universitetenes nye rolle**.

AKP(m-1) på UiO har tatt opp dette spørsmålet før, blant annet i Røde Unni august 1982. Vi bringer her utdrag av vår analyse da, som nesten "profetisk" har blitt en virkelighet.

ER INNSPARINGENE VED UiO

NØDVENDIGE ?

I år ble Universitetet i Oslo pålagt å skjære ned årets budsjett med 23, 7 mill kr. Dette er endel av de "nødvendige nedskjæringene" som myndighetene gjennomfører pga "landets økonomiske situasjon". Nedskjæringene sies å være nødvendige "pga. situasjonen", og lønnsoppgjørene måtte være moderate av samme grunn, osv. osv. Derfor sier myndighetene at det var nødvendig å skjære ned Universitetets budsjett fra det opprinnelige foreslåtte. Ettersom over 32 mill kr av det opprinnelige Arbeiderpartiforslaget var utgifter til oppdragsforskning som dekkes av oppdragsgiverne selv, innebar DNA-regjeringas reelle forslag på ca 741 mill kr også en reell nedgang i forhold til året før dersom en tar hensyn til prisstigningen.

Men som om ikke dette var nok, fremmet den nye Høyre-regjeringa i budsjett-perioden et forslag som innebar en nedskjæring på ytterligere 23, 7 mill kr!

Både Det norske Arbeiderpartiet og Høyre har begrunnet nedskjæringa som "sorgelig men nødvendig pga. landets vanskelig økonomiske situasjon". Dette er som vi skal se senere, mildest talt, en fordreining av sannheten. Men det er viktig å huske at sjølv om den økonomiske situasjonen hadde vært verre, ville det vært et vurderingsspørsmål hvor mye som skal gå til offentlig forbruk og hvor mye til disposisjon for kapitaleierne. Som kjent har eierinntektene (andel av verdiskapning som tilfaller kapitaleierne) økt de siste årene, mens arbeidstakernes andel følgelig har minsket. Det er viktig å huske dette. Hvis ikke vil en allerede i utgangspunktet lett kunne godta nedskjæringer diktert ovenfra, og deretter gå inn for å administrere disse slik at de rammer minst mulig i en eller annen forstand.

HVA ER DEN ØKONOMISKE SITUASJONEN I NORGE?

Den økonomiske situasjonen i Norge er idag ikke entydig. På den ene siden har noen store og mellomstore bedrifter økonomiske vanskeligheter. På den andre siden får Norge store inntekter av oljeproduksjonen. Men ingen av sidene er helt entydige heller. La oss se på dette: Det er flere grunner til at mange bedrifter har økonomiske vansker. Det tradisjonelle markedet kan ha sviktet pga. økonomiske krisetendenser i utlandet. Myndighetene er ikke særlig villig til å

oppretholde arbeidsplasser i vansker ved hjelp av subsidiering lenger. Unntakene blir vel bare kapitalister med sær gode kontakter som Reksten i sin tid hadde da han fikk mellom 1/2 og 1 milliard kr av staten! Samtidig er en idag i startfasen av en teknologisk revolusjon av ganske omfattende karakter. Dessuten vil alltid kapitaleierne flytte kapital til de produksjonssektorene og de geografiske områdene hvor profitten er størst. Det siste skaper endel problemer for arbeidstakerne og for den økonomiske planlegging i et land, men er endel av kapitalismens "velsignelse".

Det er ikke grunn til å påstå at de vansker som norske bedrifter idag har, er på grunn av en forverret konkurransevne, som igjen er et resultat av for høye lønninger for arbeidstakerne. Problemene idag er en blanding av et resultat av kapitalismens egne lover (der profitten styrer alt, og der profitten må maksimeres hvis en ikke skal bukke under i konkurransen med andre kapitalister), og en bevisst politikk fra myndighetenes side. Dette gjelder begge de siste regjeringene.

Til tross for propagandaen om landets økonomiske elendighet, så er det faktisk slik at Norge de siste årene har hatt et overskudd på landets driftsregnskap (dvs. eksport - import + netto renteinntekter/utgifter + nettoinngang/utgang av aksjeinntekter + nettostønader til/fra utlandet).

AR	OVERSKUDD (1)
1980	5.495
1981	13.790
1982 (2)	1.250
1982 (jan-mai)	4.160

(1) På landets driftsregnskap i mill. kr.

(2) Beregnet tall ifølge Revidert Nasjonalbudsjett 1982.

Av tabellen ser en at pr. utgangen av mai var overskuddet mellom 3 og 4 ganger større enn det regjeringen regnet med for hele året!

Men hva kan en så bruke disse overskuddene til? Her er det mange muligheter: - en raskere nedbetaling av gjelda vår til utlandet (lite lønnsomt, det

burde de herrer vite som vil se bedriftsøkonomisk på landets økonomi) - kapitaleksport (enten direkte investeringer i produksjon i andre land eller plassering av kapital i utenlandske banker e.l. som reserver, dette gjelder både privat og offentlig kapital) - investering eller forbruk i Norge (ved å importere mer eller å bruke noe av det som tidligere ble eksportert) - en kombinasjon av de ovennevnte tingene.

HVA MÅ GJØRES?

Idag kan en ikke akseptere nedskjæringer i det hele tatt, da det er økonomisk dekning. Fagforeninger må gå mot alle slike framstøt og kreve konsekvensanalyser av nedskjæringsforslagene for å underbygge motstanden konkret.

Studentene må gå mot forslag som undergraver studentøkonomien, og gå sammen med fagforeninger i denne kampen og i kampen mot forverring av arbeidsvilkår til ikke-vitenskapelige ansatte, forskningsvilkårene til den vitenskapelige staben og levestandarden til alle. Å fordele forverringa blant grupper vil ikke virke samlande i denne kampen idag, selv om de forskjellige nødvendigvis ikke har de samme interessene. Derfor er det viktig å støtte felleserklæringa som fagorganiserte i alle organisasjoner ved Universitetet i Oslo og Studentsamskipnaden samt fellesorganisasjonen for alle studenter underskrev i våres.

Universitetet skjæres i beinet

BARE NOEN måneder etter at regjeringa og kultur og vitenskapsminister Halvard Bakke gikk ut og sa de ville satse særskilt på utdanning og forskning, opplever universitetet ekstra nedskjæringer og at de er inne i ei stor krise. Etter 10 års sulteforing hvor myndighetene har skjært ned til beinet på bevilgningene til høyere utdanning, har staten med de siste nedskjæringene begynt å skjære i beinet.

På toppen av nedskjæringene i årets statsbudsjett har universitetet i Oslo blitt pålagt å spare ytterligere 17 millioner kroner. Det er særlig hjelpe- og timelærer budsjettet som rammes. Dette fører til at en rekke undervisning på grunn-, mellom- og hovedfag blir tatt bort og at hele fag blir lagt ned. På historisk filoso-

fisk fakultet er semesteret nå korta ned fra 14 til 10 uker. Undervisninga på flere fag ved universitetet i Oslo ligger allerede i dag på et minimum, og psykologi har nå stilt spørsmålsteget ved om det er forsvarlig å uteksaminere psykologer som ikke får undervisning som er en helt nødvendig del av utdanninga. Når omfanget av undervisninga reduseres, synker det faglige nivået.

De knappe midlene universitetet har blitt tildelt i en årrekke, har ført til at forskninga har blitt sterket redusert. Særlig har dette gått ut over grunnforskninga, ved matematisk naturvitenskapelig fakultet foregår det i dag knapt slik forskning. Fakultetene får nå reelle nedskjæringer i antall stillinger eller det innføres stillingsstopp noe

som vil føre til enda mindre forskning og at forskerrekuttering stoppes opp.

Økt fleksibilitet, som interne omdisponeringer, økt bruk av åremålsstillinger og andre midlertidige ordninger blir framstilt som løsninga på de problemene universitetet i dag står overfor. Som i resten av samfunnet vil denne fleksibiliteten bli brukt som et middel til ytterligere nedskjæringer. HF fakultet som har brukt ledige lønnsmidler til ubesatte stillinger til å holde undervisning i gang på fag som ikke har hatt faste stillinger, får ikke disse lyst ut, dvs. de blir skjært vekk.

Universitetet har blitt nedbygd og står fortsatt overfor nedbygging hvis ikke denne utviklinga snus. Studenter og ansatte har nå begynt å si ifra at de ikke

lenger godtar de nedskjæringene staten kommer med. Ulike fag og fakultet må i tida som kommer stå sammen hvis nedskjæringen skal bli slått tilbake og kreve økte bevilgninger til høyere utdanning. AKP (m-l) og NKS (Norges Kommunistiske Studentforbund) på Universitetet i Oslo oppfordrer alle studenter og ansatte til å protestere mot nedskjæringene og slutte opp om aksjonen torsdag 12. februar kl. 12.00 ved Jernbanetorget, ved politisk streik og boikott av undervisninga.

OLAF SVORSTØL
AKP (m-l) på Universitetet
i Oslo

HANNE DAVIDSEN
Oslo NKS

KLASSEKAMPEN BLI ABONNENT

- 1 år kr.1060 Lørdagsavisa: 1/2 år: kr. 140
 1/2 år kr.540 1 år: kr.280

kvartal kr.275

Klassekampen, Salgsavdelinga,
Boks 83 Bryn, 0611 Oslo 6

Kryss av for ønsket abonnement

Navn: _____
Adresse: _____
Postnr./sted: _____ Telefon: _____

Røde Unni

Avisa til AKP (m-l) på Universitetet
Ansvarlig redaktør : Olaf Svorstøl

